

[Peder Jakobsen.]

vil være vanskeligt at sætte dette beløb højere, men jeg ved også, at skal man bygge ordentlige og gode hjem, som arbejderne kan være glade for at bo i, nytter det ikke noget at lave disse små kasteller ude omkring. Såsnart familien vokser, bliver de faktisk for små, næsten inden man får dem brugt. Jeg ved så udmærket, at i praksis kan man komme om ved det på den måde, at den mand, der bygger disse arbejderboliger, selv lægger et stykke arbejde i det og derved bringer byggeprisen ned; men jeg vil dog gerne sige, at skal man kravle ret meget højere op med priserne, skal man passe på, at man i alt fald får bygget sådan, at de mennesker, der får disse boliger, også bliver glade for at bo i dem, og derfor må man ikke være altfor karrig.

Skytte: På mit partis vegne skal jeg tilsige medvirken til en velvillig udvalgsbehandling af de foreliggende lovforslag.

Også jeg finder, at det kan være rimeligt, at vi i udvalget får lejlighed til at se lidt nærmere på de forskellige sats; det gælder både for udlån til statshusmandsbrug og for udlån til arbejderboliger. Der er imidlertid to ting her, jeg mener bør fremhæves, og som man må tage hensyn til ved satsernes fastlæggelse — jeg tænker her specielt på byggelåne både til nye landbrug og til nye arbejderboliger. Disse byggelån må kunne dække opførelsen af nogenlunde rimelige bygninger, der for arbejderboligerne vedkommende svarer til familiens behov og for statshusmandsbrugenes landbrugsbygninger tillige svarer til det areal, der bliver dem betroet. Men der er også en anden ting, man i denne forbindelse må tage hensyn til. Når disse bygninger opføres, skal det være på et rentabelt grundlag, så at husmændenes ikke sættes for større udgifter, end de kan svare, og det samme gælder selvfølgelig for dem, der opfører arbejderboliger. Det vil altså sige, at selvom der måske kan være grund til at pille lidt ved satserne — jeg forstår, det skal være i opadgående retning —, er der også en vis rentabilitetsgrænse, som vi skal være forsigtige med at røre altfor stærkt ved. Det er sikkert nok rigtigt, som den ærede ordfører for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Horn, fremførte, at i visse

tilfælde kan der med de nugældende sats være en vis fare for, at der foregår handel under bordet; jeg antager, at det ærede medlem her ikke mindst tænkte på erhvervelsen af byggegrunde til arbejderboliger. Det er også min erfaring gennem snart mange års arbejde med den sag, at byggegrundene har en vis tendens til at stige i takt med den forhøjelse, der sker af jordkøbslåne. Det var ret almindeligt, da vi havde de lave jordkøbslåne, at til at begynde med nåede sælgerne ikke op på de priser, som loven betinger, men det lærte man efterhånden. Da låne blev forhøjet, fulgte man med, og jeg har en vis frygt for, at hvis man yderligere forhøjer låne, i hvert fald væsentligt, vil man igen følge med. Dette maner jo også til en vis forsigtighed. Men vi er villige til at gå ind i et udvalgsarbejde. Det kan godt være, der er enkelte af satsene, der trænger til en revision; det skal jeg ikke på forhånd nægte, og jeg vil altså anbefale en vis forsigtighed, men skal tilsige vor medvirken til lovforslagenes gennemførelse.

Lynnerup Nielsen: Lovforslaget om udlån til statshusmandsbrug er jo, når undertages ganske få ændringer, en forlængelse af den hidtidige lovgivning på dette område. Det er muligt og sikkert også rigtigt, som det er fremhævet her af tidligere ordførere, at disse lånegrænser måske ligger i underkanten af, hvad der kan bygges for i øjeblikket, og det er muligt — nu hører jeg, sagen skal i udval —, at der kan være grund til at ændre disse sats. Iøvrigt går jeg ud fra, at de få ændringer, der er foreslået, er ændringer, der i praksis har vist sig påkrævede. Det gælder den særskilte bevilling til havelodskolonier, til etableringslån, anskaffelse af besætning og inventar og endelig den udvidede mulighed for at få lån til anskaffelse af den fornødne vandforsyning. Jeg kan naturligvis tilsige mit partis medvirken til videre fremme af dette lovforslag her i tinget.

Hvad angår udlån til arbejderboliger på landet, fremtræder det forelagte lovforslag også i det væsentlige uændret. Det byggelån, der i § 5 er fastsat til indtil 14 500 kr., vil det vist i de fleste tilfælde knibe med at få til at slå til, når omkostningerne ved opførelse af en bolig skal klares med de